

Lapitska, S. Yu. *Upravlinnia pidpriemstvom v umovakh innovatsii* [Management in terms of innovation]. Dnipropetrovsk: Nauka i osvita, 2002.

Simakov, K. I. "Zabezpechennia efektyvnosti orhanizatsiinoi struktury upravlinnia promyslovoho pidpriemstva" [Ensure the effectiveness of the organizational structure of the management of industrial enterprises]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.01*, 2001.

Vasylykov, V. H. *Orhanizatsiia vyrobnytstva* [The organization of production]. Kyiv: Znannia, 2003.

Voronkova, A. E., Kaliuzhna, N. H., and Otenko, V. I. *Upravlin-ski rishennia u zabezpechenni konkurentospromozhnosti pidpriemstva: orhanizatsiinyi aspekt* [Management decisions to ensure the competitiveness of the enterprise: organizational aspect]. Kharkiv: INZHEK, 2008.

Znakhur, S. V. "Ekonomiko-orhanizatsiine zabezpechennia postpryvatyzatsiinykh protsesiv u promyslovosti" [Economic and organizational support post-privatization processes in the industry]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.07.01*, 2002.

УДК [(334.716:67):330.341.1](477)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

© 2014 ЗАЙЦЕВА Л. О.

УДК [(334.716:67):330.341.1](477)

Зайцева Л. О. Особливості розвитку інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості України

Мета статті полягає в розкритті сучасного стану інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості України та виявленні факторів, що обмежують впровадження інновацій. Аналіз наукових праць багатьох вчених дозволив виявити сутність поняття «інновації», з'ясувати природу впровадження інновацій у діяльність підприємств. У результаті дослідження було визначено, що ключову роль в реалізації інноваційної стратегії повинна виконувати держава. У статті представлена оцінка інноваційного розвитку легкої промисловості України, проаналізовано динаміку впровадження інновацій та обсяг реалізованої інноваційної продукції на підприємствах галузі. Визначено комплекс чинників, що стримують інноваційну активність підприємств легкої промисловості України. Перспективою подальших досліджень є вдосконалення організаційно-економічного механізму економічної діяльності у напрямку інноваційного розвитку галузі. Подальший розвиток впровадження інновацій в діяльність підприємств легкої промисловості України сприятиме підвищенню ефективності виробництва та їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційна активність, впровадження інноваційних технологій, підприємства легкої промисловості.

Табл.: 2. **Бібл.:** 12.

Зайцева Людмила Олексіївна – аспірантка, кафедра економічної теорії та прикладної статистики, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (вул. Оборонна, 2, Луганськ, 91011, Україна)

E-mail: lyudmila123654@mail.ru

УДК [(334.716:67):330.341.1](477)

Зайцева Л. А. Особенности развития инновационной деятельности предприятий легкой промышленности Украины

Целью данной статьи является раскрытие современного состояния инновационной деятельности предприятий легкой промышленности Украины и выявление факторов, ограничивающих внедрение инноваций. Анализ трудов многих ученых позволил выявить сущность понятия «инновации», понять природу внедрения инноваций в деятельность предприятий. В результате исследования было определено, что ключевую роль в реализации инновационной стратегии должно выполнять государство. В статье представлена оценка инновационного развития легкой промышленности Украины, анализ динамики внедрения инноваций и объем реализованной инновационной продукции на предприятиях отрасли. Определен комплекс факторов, сдерживающих инновационную активность предприятий легкой промышленности Украины. Перспективой дальнейших исследований является совершенствование организационно-экономического механизма экономической деятельности в направлении инновационного развития отрасли. Дальнейшее развитие внедрения инноваций в деятельность предприятий легкой промышленности Украины будет способствовать повышению эффективности производства и их конкурентоспособности.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационная активность, внедрение инновационных технологий, предприятия легкой промышленности.

Табл.: 2. **Библ.:** 12.

Зайцева Людмила Алексеевна – аспирантка, кафедра экономической теории и прикладной статистики, Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко (ул. Оборонная, 2, Луганск, 91011, Украина)

E-mail: lyudmila123654@mail.ru

UDC [(334.716:67):330.341.1](477)

Zaitseva Liudmyla O. Specific Features of Development of Innovation Activity of Ukrainian Light Industry Enterprises

The goal of the article is to show the modern state of innovation activity of Ukrainian light industry enterprises and detection of factors that restrict introduction of innovations. Analysis of works of many scientists allows understanding of the essence of the "innovations" notion and understanding of the nature of introduction of investments into enterprise activity. In the result of the study the article identifies that the key role in realisation of innovation strategy should be played by the state. The article assesses innovation development of the Ukrainian light industry, analyses dynamics of introduction of innovations and the volume of sold innovation products at light industry enterprises. The article specifies a set of factors that restrain innovation activity of the Ukrainian light industry enterprises. The prospect of further studies is improvement of the organisational and economic mechanism of economic activity in the direction of innovation development of the industry. Further development of introduction innovations into the Ukrainian light industry enterprises would facilitate increase of efficiency of production and their competitiveness.

Key words: innovations, innovation activity, introduction of innovation technologies, light industry enterprises.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 12.

Zaitseva Liudmyla O. – Postgraduate Student, Department of Economic Theory and Applied Statistics, Luhansk Taras Shevchenko National University (vul. Oboronna, 2, Luhansk, 91011, Ukraine)

E-mail: lyudmila123654@mail.ru

Погіршення виробничо-економічного становища підприємств приводить до пошуку шляхів його покращення на підставі впровадження інновацій. Саме при депресивному стані підприємства з'являється потреба у застосуванні передових технологій, а при стійких темпах розвитку і стабільному попиті така потреба не є першочерговою. На жаль, сьогодні більшість українських підприємств, а особливо в легкій промисловості, перебувають саме в такому стані, тому дуже актуальним є питання зростання інноваційної діяльності підприємств.

Питання економічної сутності та основних ознак інноваційної діяльності розглядаються багатьма зарубіжними і вітчизняними вченими. Особливої уваги заслуговують погляди вчених: Й. Шумпетера (*Shumpeter Y.*, 1982) [12], П. Друкера (*Drucker P.*, 2004)[5], Л. Матросової [7]. Проблема інноваційного розвитку діяльності підприємств легкої промисловості присвячено роботи вчених, зокрема: Ю. Буренко [2], З. Касьян [6], Н. Мирко [8], К. Сіренко [10] та інших.

Метою даної статті є розкриття сучасного стану інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості України та виявлення факторів, що обмежують впровадження інновацій.

Діяльність підприємства розкривають інновації шляхом перетворення та реформування виробництва при використанні винаходів або різноманітних можливостей для випуску нових або старих (але новим способом) товарів, відкриття нових джерел сировини, ринків збуту, модернізації виробництва, тощо, тобто здійснення нових комбінацій факторів виробництва.

Інноваційна діяльність, за Шумпетером Й., – це чинник, що надає динамічний характер економіці та має двосторонній вплив: з одного боку, відкриває нові можливості для розширення економіки, з іншого – потребує зміни традиційних напрямів для подальшого розвитку [12].

Під інноваціями (нововведеннями) дослідник Ю. Великий розуміє здійснення прибуткового виробництва шляхом впровадження та використання нововведень, що забезпечують стратегічний вииграш в економічній і соціальній сферах.

Нововведення можливо розглядати як ринкову або науково-технічну новизну при їх взаємозв'язку. Так, науково-технічний аспект стає економічним чинником тоді, коли нововведення втілюється в новий продукт, що має ринковий попит. Ринкову новизну окреслює визнання користувачами нововведення, його корисних властивостей і переваг перед альтернативними товарами. Науково-технічну новизну демонструє технологічний процес, який приводить до підвищення прибутку від діяльності, завдяки зниженню витрат і поліпшенню якості [3, с. 10].

Будь-яка ідея, практика або об'єкт, сприйманий як новий, є інновацією, якщо результат від впровадження нововведення можливо виміряти часом з моменту його першої появи або відкриття.

Інновації за типом нововведення можна розглядати: як речові (матеріально-технічні – тобто, техніка, обладнання, прилади; технологія (виробничі процеси), промислові матеріали, сировина і кінцевий продукт) і соціальні. В останній час великий інтерес викликають соціальні інновації, які поки ще мало вивчені, але в сучасних процесах перетворень, безперечно, саме вони і складаються з економічних, управлінських, організаційних, правових, інновацій у системі освіти (педагогічних), тощо [3, с. 11].

Соціальні інновації пов'язані з невизначеністю їх параметрів і, у порівнянні з матеріально-технічними, мають

велику сферу застосування; тісний зв'язок з конкретними суспільними відносинами, діловою культурою; супроводжуються необхідними управлінськими, економічними та іншими змінами, як правило, при впровадженні технічних нововведень.

Джерелом впровадження інновацій є ідеї, які, на думку П. Друкера, пов'язані з: несподіваними подіями (успіх, невдача або інша несподівана зовнішня подія); розбіжностями в поглядах між реальністю та уявленням про неї; потребами процесу; результатами змін у структурі галузі або ринку, у сприйняттях, настроях і ціннісних установках; демографічними змінами; новими знаннями [5].

Інновації, в основі яких лежать нові знання, є об'єктом уваги та справжнім нововведенням, що приносять великі доходи. Нововведення, засновані на соціальних знаннях, можуть мати не менший, а навіть більший ефект. Вони характеризуються: тимчасовістю охоплення, найменшим відсотком невдач, передбачуваністю та рівнем вимог до людей і підприємств, що здійснюють інновації, великою часткою ризику, тривалим часом протікання.

Існують погляди інших науковців щодо джерел виникнення інновацій. Так, дослідник Г. Гейер вважає, що є: наукові відкриття, тобто – підхід «від науки» – використання потенціалу нових знань для задоволення потреб і відповідність усвідомленим споживчим потребам, тобто – підхід «від ринку» – широке і глибоке усвідомлення потреб споживачів.

Але в умовах конкурентної боротьби між підприємствами галузі виникає необхідність у застосуванні підходу, заснованого на можливості управління попитом створених інновацій, що розраховані на імовірно можливі потреби споживачів. Такий підхід є найбільш ризиковим, проте несе в собі можливості отримання надприбутку. Він реалізується за допомогою розгортання спеціальних науково-технічних впроваджень, що об'єднують науковий потенціал підприємства і потреби ринку, такий взаємозв'язок сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства [4, с. 98]. Реалізації цього підходу дотримується більшість українських підприємств.

Ситуація, що склалася в економіці України, характеризується зниженням активності інноваційної діяльності. При наявності в країні значних фундаментальних і технологічних заділів відсутній механізм реалізації інноваційного потенціалу. Як зазначає професор Л. Матросова, згідно зі світовим досвідом ключову роль у реалізації інноваційної стратегії повинна виконувати держава, оскільки саме вона об'єднує і кадри, і освіту, і науку. Наприклад, у Фінляндії через чітко визначені відносини держави з бізнесом та наукою 80% профінансованих наукових розробок мали вихід на світові ринки. При цьому лише 20% коштів спрямовувалося на ризиковані фундаментальні дослідження [7, с. 67]. В Україні простежується критичне відставання у сфері фінансування науки і техніки та відсутність взаємодії науки, держави і бізнесу. Реалізація інноваційної політики, створення національної інноваційної системи перебувають у стадії формування. При цьому основний акцент робиться державою більше на ринкові механізми стимулювання інноваційної діяльності, ніж на пряму підтримку нововведень. Отже, забезпечення підприємства пільговими економічними умовами недостатньо. Л. Матросова пропонує для стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства залишати частину його прибутку на вказані цілі [7, с. 74].

Більш ефективне використання наукового та виробничого потенціалів, на думку Л. Матросової, з метою підвищення рівня конкурентоспроможності продукції українських підприємств можливо при формуванні державою умов, найбільш сприятливих для органічної взаємодії науково-технологічної та підприємницької сфери, запуску ринкових механізмів створення стійкого попиту на наукомістку продукцію, що забезпечує комерціалізацію науково-технічних розробок і законодавче сприяння притоку капіталу для фінансування довгострокових інноваційних проєктів [7, с. 87].

Тому пріоритетним завданням державної політики на сучасному етапі є здійснення комплексу заходів щодо збалансованого розвитку усіх підсистем національної інноваційної системи, підтримки інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання на всіх стадіях інноваційного процесу, стимулювання попиту на результати наукових досліджень і розробок, кваліфікований персонал, створення сприятливих умов для виробництва інноваційної продукції з високим рівнем доданої вартості [1].

Щодо оцінки інноваційного розвитку легкої промисловості, то його можна охарактеризувати як несистемний, не комплексний та ситуаційний. Останнім часом підтримка з боку держави здійснювалась під окремими регіонами, програми, підприємства. Активізація інноваційної діяльності торкнулася окремих підприємств з високим рівнем організаційно-технічного потенціалу, динамічним менеджментом, який забезпечив впровадження інноваційних технологій (технічних, управлінських, технологічних, ринкових) [8].

На сучасному етапі інноваційний шлях розвитку переважної більшості підприємств легкої промисловості пов'язаний зі значними труднощами, серед основних: досить низький інноваційний потенціал підприємств легкої промисловості; недостатність інформації про новітні технології, відсутність інформації про ринки збуту та брак можливостей співпраці з іншими підприємствами та організаціями. Усі ці труднощі значною мірою є наслідками розриву виробничих, економічних та інформаційних зв'язків, які виникли за часи адміністративної економіки [6, с. 147].

Також в останній час погіршується ефективність використання потенціалу підприємств легкої промисловості. У галузі відсутні чіткі збалансовані взаємозв'язки між підприємствами – постачальниками сировини, підприємствами – виробниками продукції легкої промисловості, органами влади, закладами освіти та підприємствами розподілу і збуту продукції. Водночас легка промисловість України має достатній виробничий, трудовий потенціал і сировинну базу для розвитку внутрішнього ринку [11].

Інноваційна активність підприємств легкої промисловості повинна формуватися під впливом макроекономічних змін. Зазначені зміни приводять до виникнення нових потреб у споживачів і зростання вимог до якісних характеристик товарів широкого вжитку, тобто впровадження інновацій має соціальний характер (за Ю. В. Великим) і ринковий підхід (за Г. Гейером). Але на підприємствах легкої промисловості розвивались інновації, які значною мірою орієнтовані на поточний попит і швидке отримання прибутку, що зупиняло створення конкурентного середовища та їх стратегічний розвиток. Так, тактику закупівлі сучасних технологій та устаткування використовували майже 40,3% підприємств, витрачали кошти на впровадження інновацій у маркетинг та рекламу 24,6% підприємств, проводили до-

слідження і розробки 15,5% підприємств [8]. Для прикладу, інвестиції в нове обладнання з високим ступенем автоматизації в Італії становлять близько 6,5% від суми обороту, у Німеччині – близько 6%, у Франції – близько 4,5%. Ці країни займають провідне положення на ринку, за рахунок того, що витрачають на науково-дослідні та конструкторські роботи значно більше коштів, ніж інші закордонні конкуренти, і більш ефективно їх використовують [2, с. 9]. У вітчизняній легкій промисловості, навпаки, інноваційна активність її підприємств свідчить про загрозливу тенденцію занепаду галузі, доказом цього є дані *табл. 1* і *табл. 2*.

Так, згідно з даними Державної служби статистики України [9, с. 216, 222, 224; 10, с. 62], у 2000 р. загальна кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію в Україні, становила 1352 од., а в 2012 р. – 1037 од.. Легка промисловість займає 4,2% структури реалізованої інноваційної продукції. Якщо порівняти легку промисловість з іншими галузями за структурою реалізованої інноваційної продукції, то найбільші частки реалізованої інноваційної продукції досягнуто на підприємствах машинобудування – 30,6%, хімічного – 13% і металургійного виробництва – 9%. Для оцінки результативності інновацій в українській статистиці ідентифікують два рівні: нова продукція для ринку та нова продукція для підприємства. У 2012 р. 43 підприємства легкої промисловості реалізували інноваційну продукцію, яка є новою для підприємства, та усього 6 підприємств реалізували інноваційну продукцію, яка є новою для ринку. Так, у порівнянні з підприємствами машинобудування це 240 (для підприємства) та 128 (для ринку) підприємств відповідно, у хімічному виробництві – 110 і 36 підприємств і в металургійному виробництві – 83 і 15 підприємств відповідно. Частка реалізованої інноваційної продукції, що є новою тільки для підприємства, від загального обсягу реалізованої інноваційної продукції в 2012 р. складає 98,5%, а продукція, що є новою тільки для ринку, – 1,5%.

Таблиця 1

Динаміка впровадження інновацій на підприємствах легкої промисловості України (одиниць)

Галузь	Рік					
	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Текстильне виробництво	57	58	52	55	68	69
Виробництво виробів зі шкіри	17	8	6	8	14	12
Усього по галузі	74	66	58	63	82	81

Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України.

Дані табл. 1 демонструють позитивні зміни щодо впровадження іновацій у діяльність підприємств легкої промисловості, які з 2010 р. мали стабільне зростання, але підприємства з виробництва шкіряних виробів мають низькі показники, що не дозволяють досягти рівня впровадження інновацій 2005 р.

Аналізуючи табл. 2, можна спостерігати суттєве зменшення з кожним роком реалізованої інноваційної продукції легкої промисловості. У 2012 р. у порівнянні з 2000 р. вона скоротилася на 177872,1 тис. грн. Найбільшу частку в 2008 – 2012 рр. займала реалізована інноваційна продукція, що є новою тільки для підприємства. У 2008 р. у загальному

Обсяг реалізованої інноваційної продукції легкої промисловості України (тис. грн)

Показник	Рік						
	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн	367542,0	107404,5	95591,6	120963,3	127561,3	148515,3	189669,9
У тому числі: продукція, що зазнала суттєвих змін	139540,9	62269,0	нова для ринку 9848,8; нова для підприємства 85742,8;	нова для ринку 10550,8; нова для підприємства 110412,5;	нова для ринку 4223,4; нова для підприємства 123337,9	нова для ринку 4761,7; нова для підприємства 143753,6	нова для ринку 2811,6; нова для підприємства 186858,3
Із загального обсягу поставлено на експорт	12036,2	41558,0	48559,7	60065,1	39864,6	78406,8	82033,2

Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України.

обсязі реалізованої інноваційної продукції її частка займала 89,6%, 2009 р. – 91,2%, 2010 р. – 96,6%, 2011 р. – 96,8%, а у 2012 р. – 98,5%. Обсяги продукції, поставленої на експорт в 2012 р., зросли в порівнянні з 2000 р. на 69997 тис. грн.

Таким чином, частка нової інноваційної продукції для ринку значно менша як за обсягами реалізації, так і за кількістю підприємств, що її випускають, що є доказом слабкої інноваційної активності підприємств легкої промисловості.

В основі низької інноваційної активності, що має місце на підприємствах легкої промисловості України, лежить комплекс таких чинників:

- ✦ нестійка економічна ситуація в країні, яка ускладнює достовірну оцінку попиту на інноваційну продукцію не тільки в довгостроковій, але навіть і в короткостроковій перспективі;
- ✦ значний комерційний ризик щодо інвестування інноваційної сфери,
- ✦ необхідність вкладення значного обсягу інвестиційних ресурсів і тривалий термін їх окупності;
- ✦ недосконалість правового забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності;
- ✦ низький рівень засобів комунікації між підприємствами й науковими організаціями для виконання спільних інноваційних проєктів;
- ✦ відсутність на підприємствах інноваційних менеджерів і креативних управлінців.

Крім того, за останні роки збільшилася частка підприємств, на діяльність яких вплинули чинники, що пов'язані з інвестиційними ризиками, недосконалістю законодавства, неплатоспроможністю замовників. З перерахованих чинників найбільшу частку займає нестабільність політики (16%), уряду (10%), труднощі з фінансуванням (14%), податкова політика (10%) та корупція (10%) [6, с.151].

Також незначна зацікавленість вітчизняних інвесторів у розширенні інноваційної діяльності на підприємствах легкої промисловості України негативно позначається на якості продукції, яку вони виготовляють. Внаслідок цього підприємства змушені працювати за двальницькими схемами з переданням готової продукції іноземним замовникам.

ВИСНОВКИ

Виходом із ситуації, в якій опинилась легка промисловість, є кардинальна перебудова економічної політики, удосконалення організаційно-економічного механізму економічної діяльності в напрямку інноваційного розвитку галузі та одночасний пошук резервів для підвищення ефективності виробництва.

Отже, напрямком подальших досліджень зазначеної проблеми є розробка комплексу заходів, які відповідатимуть сучасним умовам господарювання, що дозволять кількісно і якісно забезпечити впровадження інновацій на рівні підприємств легкої промисловості України. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи [текст] : розпорядження КМУ від 17.06.2009 р. № 680-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>
2. Буренко Ю. А. Проблемы и направления развития конкурентоспособности текстильной промышленности Украины / Ю. А. Буренко, М. В. Шарко // Економіка, фінанси, право. – 2008. – № 01. – С. 6 – 10.
3. Великий Ю. В. Инновационный процесс как фактор социально-экономического развития / Ю. В. Великий // Економіка, фінанси, право. – 2011. – № 04. – С. 10 – 13.
4. Гейер Г. В. Инновационная конкуренция и инновационная конкурентоспособность / Г. В. Гейер // ДонДУУ МЕНЕДЖЕР. – 2008. – № 3 (45). – С. 97 – 100.
5. Друкер П. Энциклопедия менеджмента / П. Друкер. – М. : Изд. Дом «Вильямс», 2004. – 432 с.
6. Касьян З. Е. Диагностика инновационной деятельности вітчизняних підприємств легкої промисловості / З. Е. Касьян, Т. Є. Воронкова // Вісник КНУТД. – 2012. – № 1. – С. 145 – 152 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/vknutd/2012_1/145_152.pdf
7. Матросова Л. Н. Актуальные проблемы современной экономики Украины : монография / Л. Н. Матросова. – Луганск : Копицентр, 2009. – 192 с.
8. Мирко Н. В. Оценка состояния и тенденций развития внутреннего рынка продукции легкой промышленности / Н. В. Мирко // Эффективная экономика – 2010. – № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=345>

9. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2012 році / Державна служба статистики України – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm

10. Сіренко К. Ю. Перспективи розвитку інноваційної діяльності легкої промисловості України / К. Ю. Сіренко // Інноваційна економіка. – 2012. – № 9 (35). – С. 60 – 67 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_9/60.pdf

11. Хомяков В. І. Формування ефективних регіонально-виробничих інституціональних одиниць / В. І. Хомяков, Т. Г. Вяткіна, І. В. Бакум // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2004. – Вип. 11. – С. 113 – 120 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/1904/1/homiakov>

12. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития / Й. А. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.

REFERENCES

Burenko, Yu. A., and Sharko, M. V. "Problemy i napravleniya razvitiya konkurentosposobnosti tekstilnoy promyshlennosti Ukrainy" [Problems and directions of development of competitiveness of the textile industry in Ukraine]. *Ekonomika, finansy, pravo*, no. 1 (2008): 6-10.

Druker, P. *Entsiklopediia menedzhmenta* [Encyclopedia of Management]. Moscow: Viliams, 2004.

Geyer, G. V. "Innovatsionnaia konkurentsia i innovatsionnaia konkurentosposobnost" [Innovative competition and innovation competitiveness]. *DonDUU MENEDZHER*, no. 3 (45) (2008): 97-100.

Kasian, Z. E., and Voronkova, T. IE. "Diahnastyka innovatsiinoi diialnosti vitchyznianskykh pidpriemstv lehkoj promyslovosti" [Diagnosis innovation of domestic enterprises of light industry]. http://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/Vkntud/2012_1/145_152.pdf

Khomiakov, V. I., Viatkina, T. H., and Bakum, I. V. "Formuvania efektyvnykh rehionalno-vyrobnychkykh instytutsionalnykh odynyts" [Forming effective regional institutional and industrial units]. <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/1904/1/homiakov>

[Legal Act of Ukraine] (2009). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>

Matrosova, L. N. *Aktualnye problemy sovremennoy ekonomiki Ukrainy* [Actual problems of modern Ukrainian economy]. Lugansk: Kopitsentr, 2009.

Mirko, N. V. "Otsenka sostoiania i tendentsii razvitiya vnutrennego rynku produktsii legkoy promyshlennosti" [Assessment of the status and trends of the domestic market of light industry products]. <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=345>

"Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2012 rotsi" [Research and Innovation in Ukraine in 2012]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* – 2013. http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm

Sirenko, K. Yu. "Perspektyvy rozvytku innovatsiinoi diialnosti lehkoj promyslovosti Ukrainy" [Prospects for the development of light industry innovation activity in Ukraine]. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_9/60.pdf

Shumpeter, Y. A. *Teoriia ekonomicheskogo razvitiia* [Theory of Economic Development]. Moscow: Progress, 1982.

Velikiy, Yu. V. "Innovatsionniy protsess kak faktor sotsialno-ekonomicheskogo razvitiia" [Innovation process as a socio-economic development]. *Ekonomika, finansy, pravo*, no. 4 (2011): 10-13.